

WEBINAR

Welkom!

We gaan zo beginnen

Zelfregulerend leren; Van theorie naar praktijk in het hoger onderwijs

19 maart 2025

15.30 - 16.30 uur

samen onderwijs versterken

NRO

ComeniusNetwerk
de Onderwijsvernieuwers

NRO NATIONAAL REGIEORGAAN ONDERWIJSONDERZOEK

Programma

- Anique geeft presentatie over recente onderzoeken
- Stelling 1 + ruimte voor kijkersvragen

- Judith geeft praktijkvoorbeeld
- Stelling 2 + ruimte voor kijkersvragen

- Renée geeft tweede praktijkvoorbeeld
- Stelling 3 + ruimte voor kijkersvragen

- Afronding

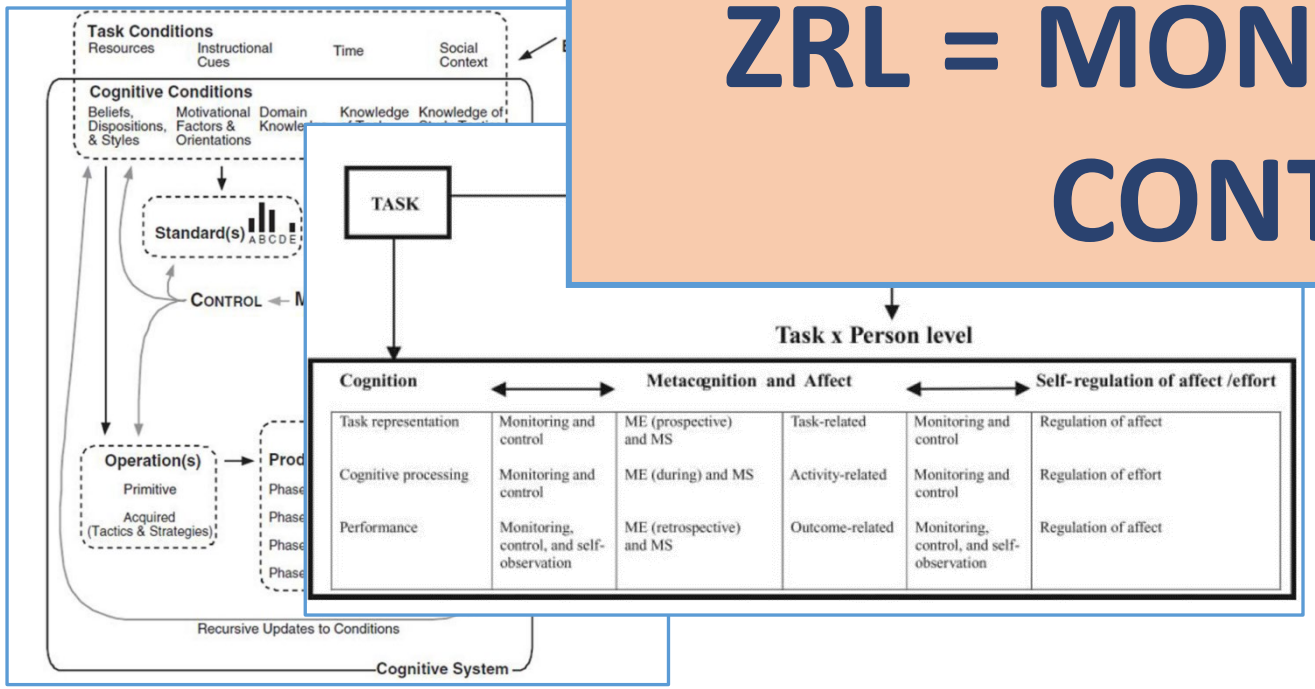
ComeniusNetwerk
de Onderwijsvernieuwers

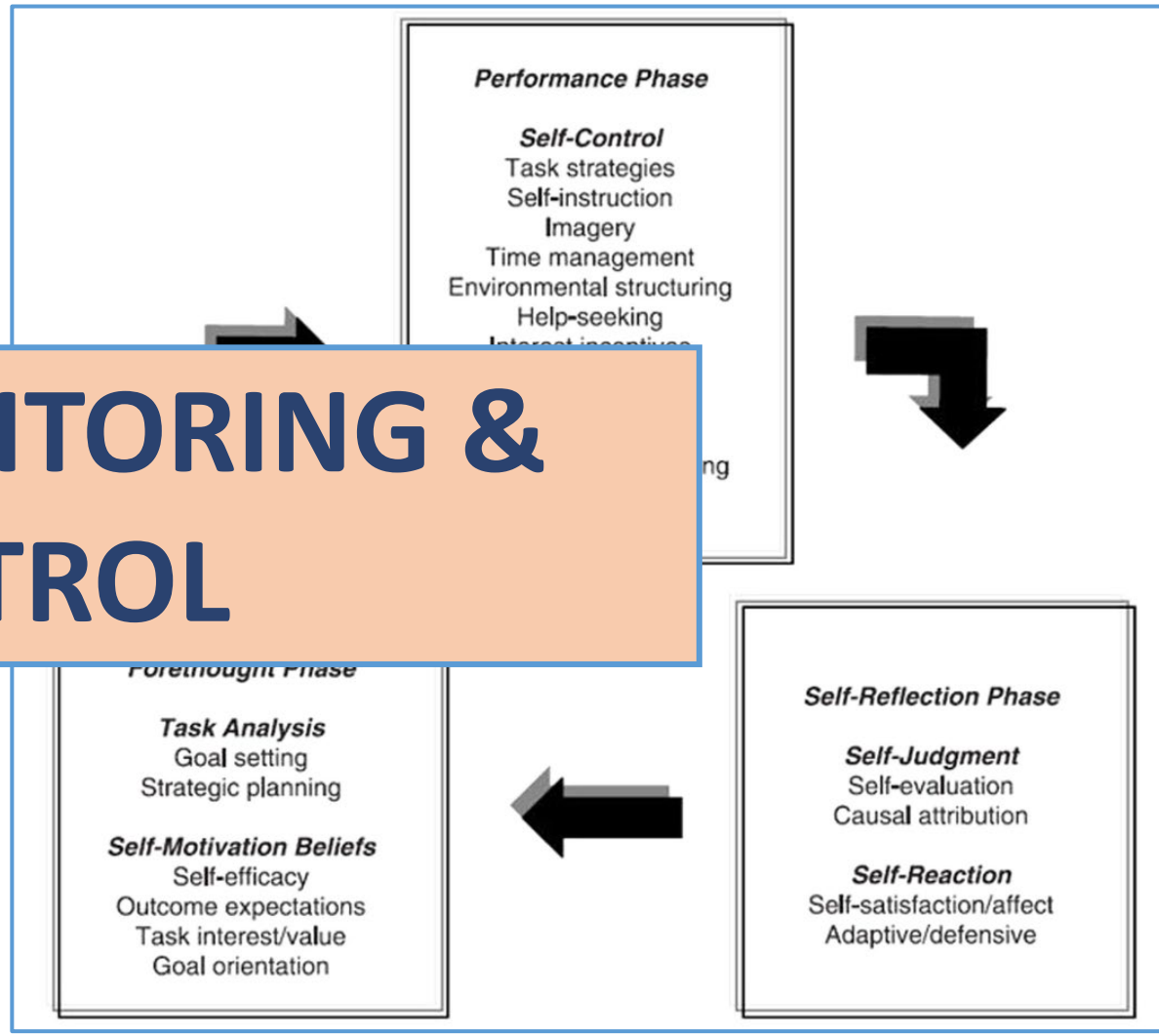
samen onderwijs versterken

Zelfregulerend leren: de theorie

De vaardigheid van lerenden om controle te nemen over de cognitieve, metacognitieve, motivationele en emotionele aspecten van hun leren middels planning, reflectie en sturing (Zimmerman, 2002)

ZRL = MONITORING & CONTROL

(Zimmerman, 1998).

1. Zelfregulerend leren trainen werkt!

Meta-analyse (Theobald et al., 2021): ZRL training leidt tot:

- Betere academische prestaties
- Betere ZRL strategieën
- Hogere motivatie

- Feedback
- Samenwerkend leren
- Metacognitieve theoretische basis

- Oudere studenten
- Lagere academische prestaties

2. Het belang van de docent

- Modelleren
- Formatieve toetsing of feedback

→ DIRECTE STRATEGIE INSTRUCTIE

3. Context, context, context

- Domein-specifiek, context-afhankelijk
- Ruimte voor planning, reflectie en sturing
- Taak – cursus - curriculum

Misvatting 1: ZRL betekent leren in isolatie

- Middel & doel verwarren
- Coregulatie met medestudenten en docenten

Unsplash.com

Misvatting 2: ZRL is alles-of-niets

- Continuüm
- Ruimte voor instructie, oefening en feedback

Deregelsenderek.nl

Praktische strategieën voor docenten

Expliciete instructie

Modelleren

Feedback

Ondersteunende omgeving

Stelling 1

Zelfstandigheid is essentieel om zelfregulerend leren te kunnen oefenen.

○	○	○	○	○
Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens

ComeniusNetwerk
de Onderwijsvernieuwers

samen onderwijs versterken

Bachelor Geneeskunde Universiteit Maastricht

- Structuur

- Leeraanpak

foto: Maastricht University

Maastricht University | Maastricht UMC+

illustraties: flaticon.com

Structuur

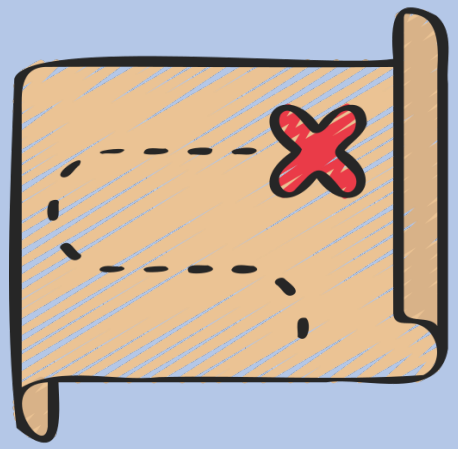
(+)

+++

Herontwerp:
> flexibiliteit

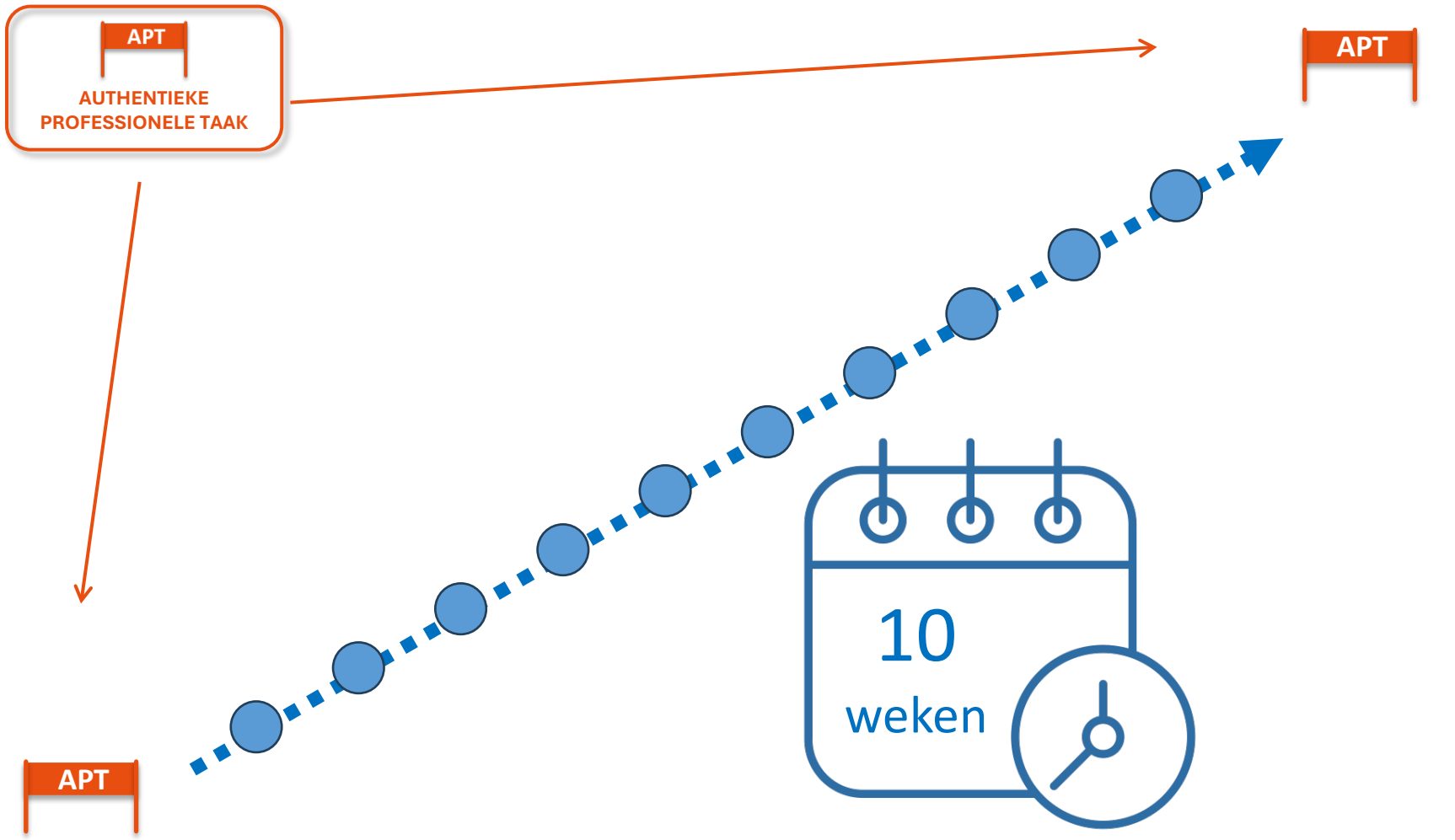
WAT

HOE

illustraties: flaticon.com

Structuur van een periode

Structuur van een periode

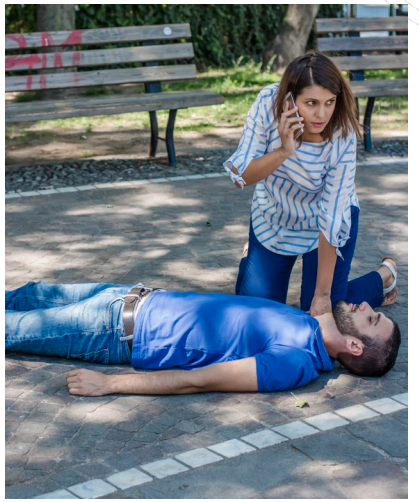
APT

AUTHENTIEKE PROFESSIONELE TAAK

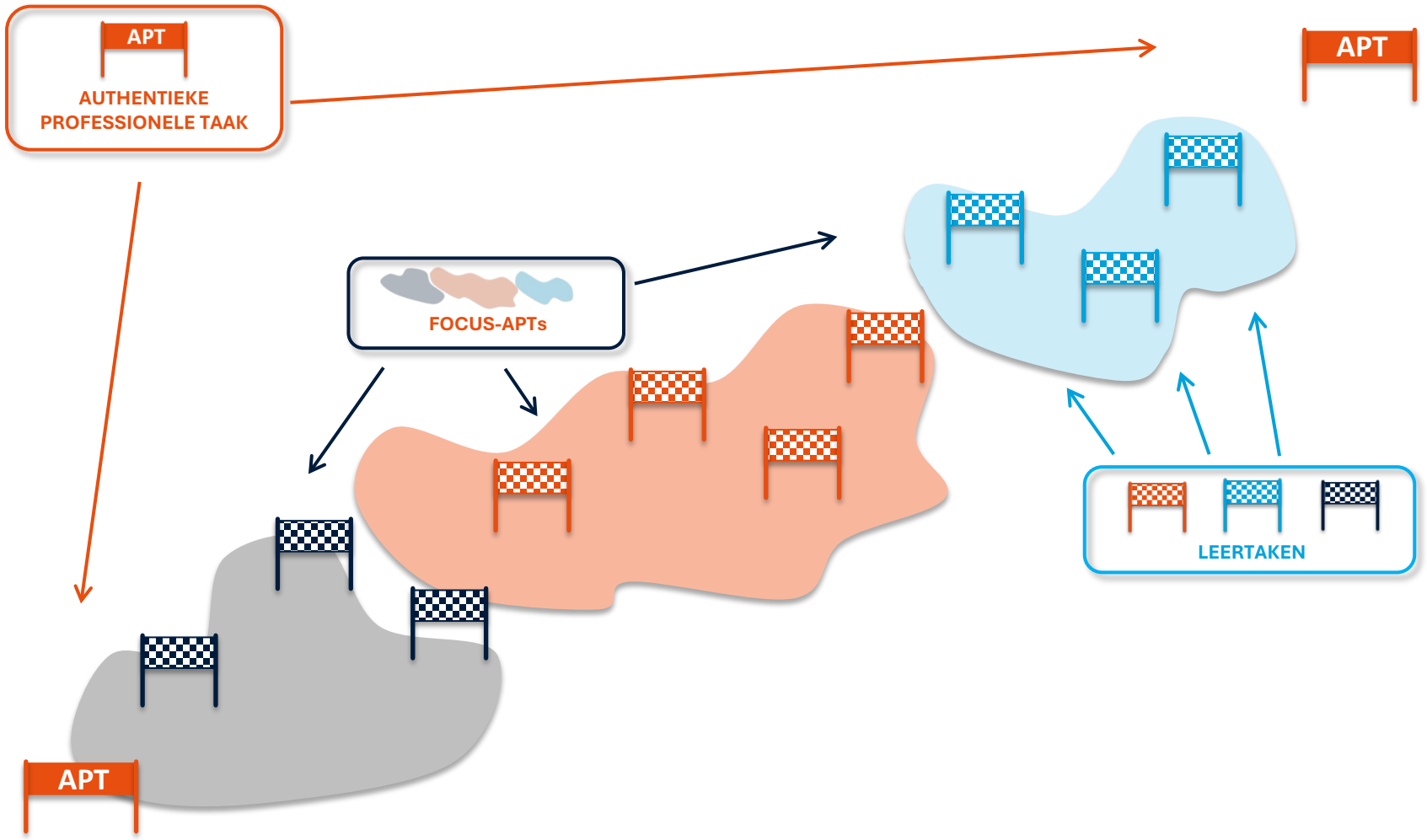
APT

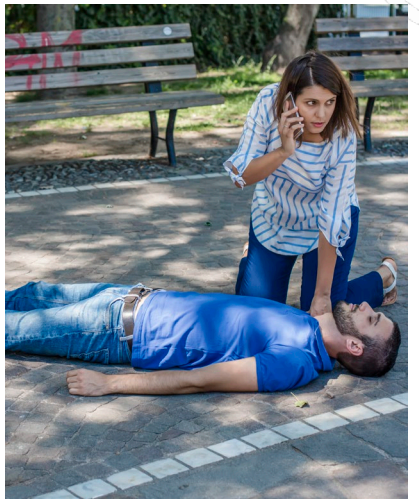
APT

10 weken

Structuur van een periode

illustraties: J.Sieben, shutterstock

Sturing door leerteams

illustraties: J.Sieben; foto: Universiteit Maastricht

Sturing door leerteams

illustraties: J.Sieben, Pinterest; foto: Universiteit Maastricht

1-op-1 coaching

- Begeleidingsgesprekken 1x 2à3 weken
- Leerproces centraal
  - Individuele leercyclus
  - Eigen leerdoelen
  - Planning
  - Leerstrategieën
  - Reflectie
- Portfolio als instrument
  - Monitoren studievoortgang
  - Competentie-ontwikkeling

foto: Universiteit Maastricht

Leercycli op 5 niveaus

- Studiejaar
  - Competentie-examen
- Periode
  - Authentieke Professionele Taak
- Focus-APT
  - Specifieke aspecten van APT
- Leertaak
  - Onderliggende leeruitkomsten
- Eigen leerdoelen
  - Variërend in duur

illustratie: J. Sieben, gebaseerd op Zimmerman 2002

Learning community

- Werkoverleg en intervisie leerteamcoaches
- Ondersteuning
  - Toolbox
  - Training
  - Handboek

illustratie: Universiteit Maastricht / Pantopicon

Prompts voor het leerteam

Bespreek:
- Waarom is deze taak of activiteit relevant voor een toekomstig arts?
- Welke relatie heeft het met de APT?

Gebruik bij de leertaken aan-sluitende teamactiviteiten voor diep leren:
- Maak concept maps
- Leg basiskennis aan elkaar uit
- Bespreek casuïstiek
- Maak en doe quizzes
- Mini-presentaties
- Etc.

- Periode: analyseer de APT & POs in PIP
- Groepsopdracht: analyseer de taak
- Activeer voorkennis
- Kies activiteiten om aan leertaken te werken
- Maak een periode plan voor het team

- Monitor voortgang
- Stel tussentijds julli periode plan bij

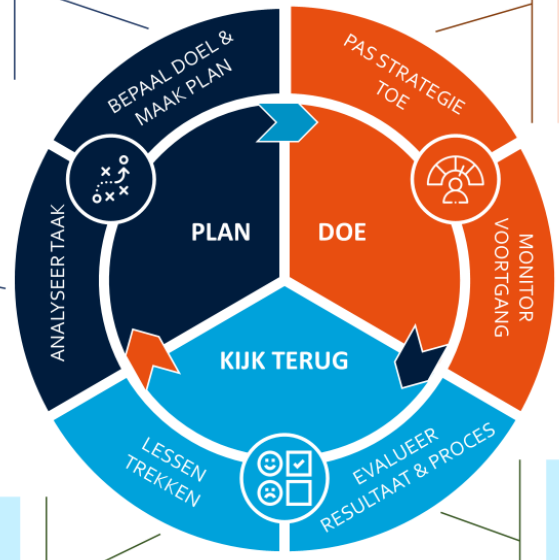
- Groei als team
- Optimaliseer aanpak voor volgende periode of taak

- Evalueer resultaat: POs bereikt?
- Evalueer strategieën en functioneren van het team

Prompts voor individuele student (1-on-1)

- Waarom is deze taak of leerdoel belangrijk voor jou?
- Wat verwacht je m.b.t. de uitkomst?
- Hoeveel vertrouwen heb je in jezelf dat je dit kunt?

- Welke studie-strategieën gebruik je? Zijn deze effectief?
- Ben je in staat je aandacht te focussen?
- Hoe goed is je time management?
- Welke hulp heb je nodig? Waar vind je die?
- Beloon jezelf af en toe

- Begrijp je de APT en POs?
- Wat is je voorkennis? Kun je deze toepassen?
- Aan welke(eigen) leerdoelen ga je werken deze periode?
- Maak een persoonlijk plan voor deze periode

- Monitor regelmatig je voortgang; doe zelf-evaluaties, verzamel feedback
- Verfijn je plan gaandeweg
- Pas je plan zonodig aan

- Hoe tevreden ben je met je leerresultaat?
- Wat zegt de voortgangs-informatie en feedback over je performance?
- Pas je studie-aanpak aan voor de volgende taak/periode
- Handhaaf sterke punten in je aanpak

- Evalueer je resultaten: POs bereikt?
- Hoe kun je dat aantonen? Welk bewijsmateriaal heb je verzameld?
- Relateer aan de competenties
- Evalueer je strategieën. Welke lessen heb je geleerd?

Maastricht University | Maastricht UMC+

illustraties: J.Sieben, flaticon.com

Stelling 2

Een student die het hoger onderwijs binnenkomt is bekwaam genoeg om zelf zijn curriculum samen te stellen.

○	○	○	○	○
Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens

ComeniusNetwerk
de Onderwijsvernieuwers

samen onderwijs versterken

Een student die het hoger onderwijs binnenkomt is bekwaam om zelf zijn curriculum samen te stellen.

Of een student daartoe bekwaam is, varieert per opleiding en student.

1. De complexiteit van het samenstellen kan per opleiding variëren

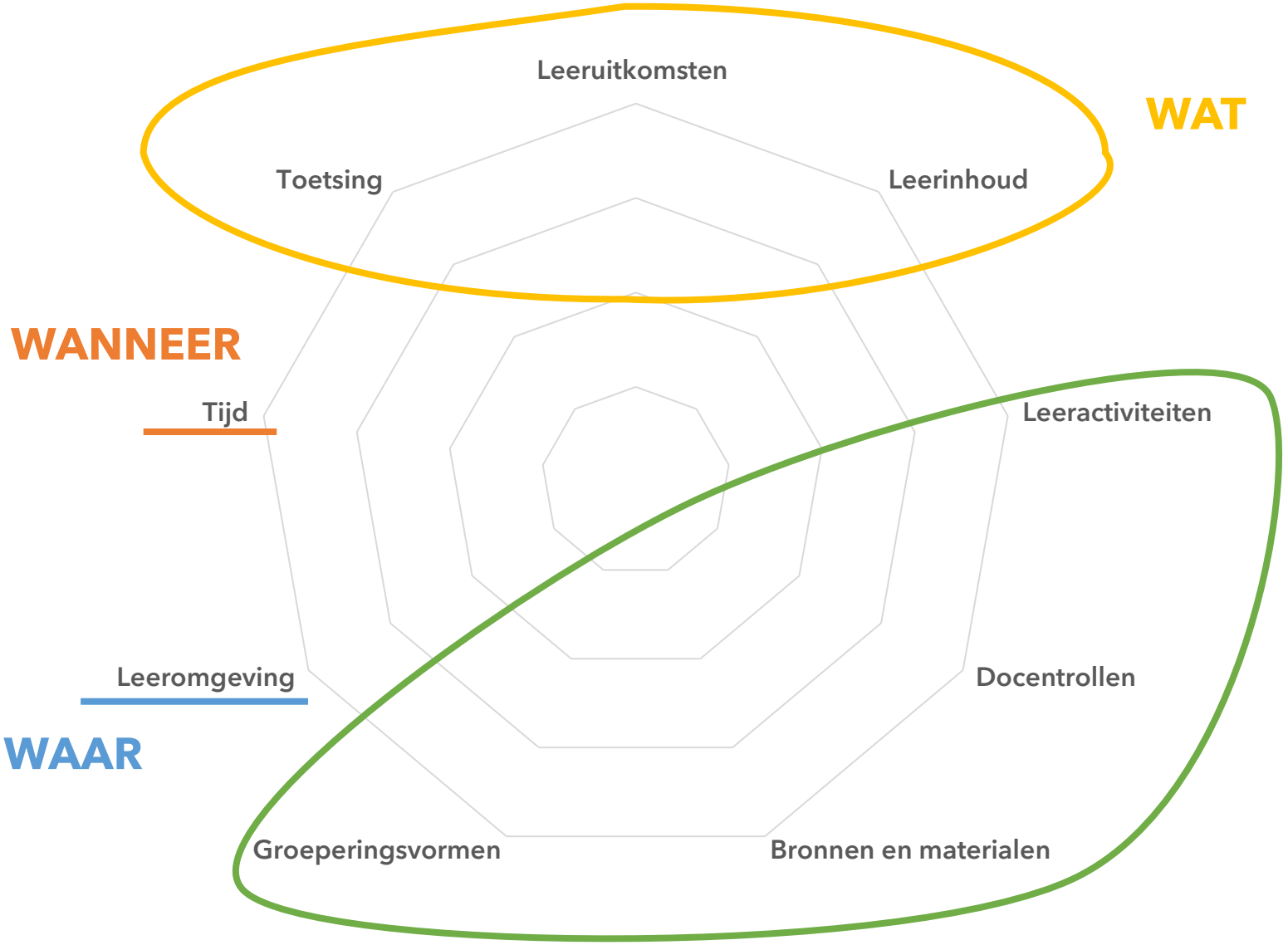
2. Studenten verschillen in hun bekwaamheid

Complexiteit in vormen van flexibiliseren

illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003

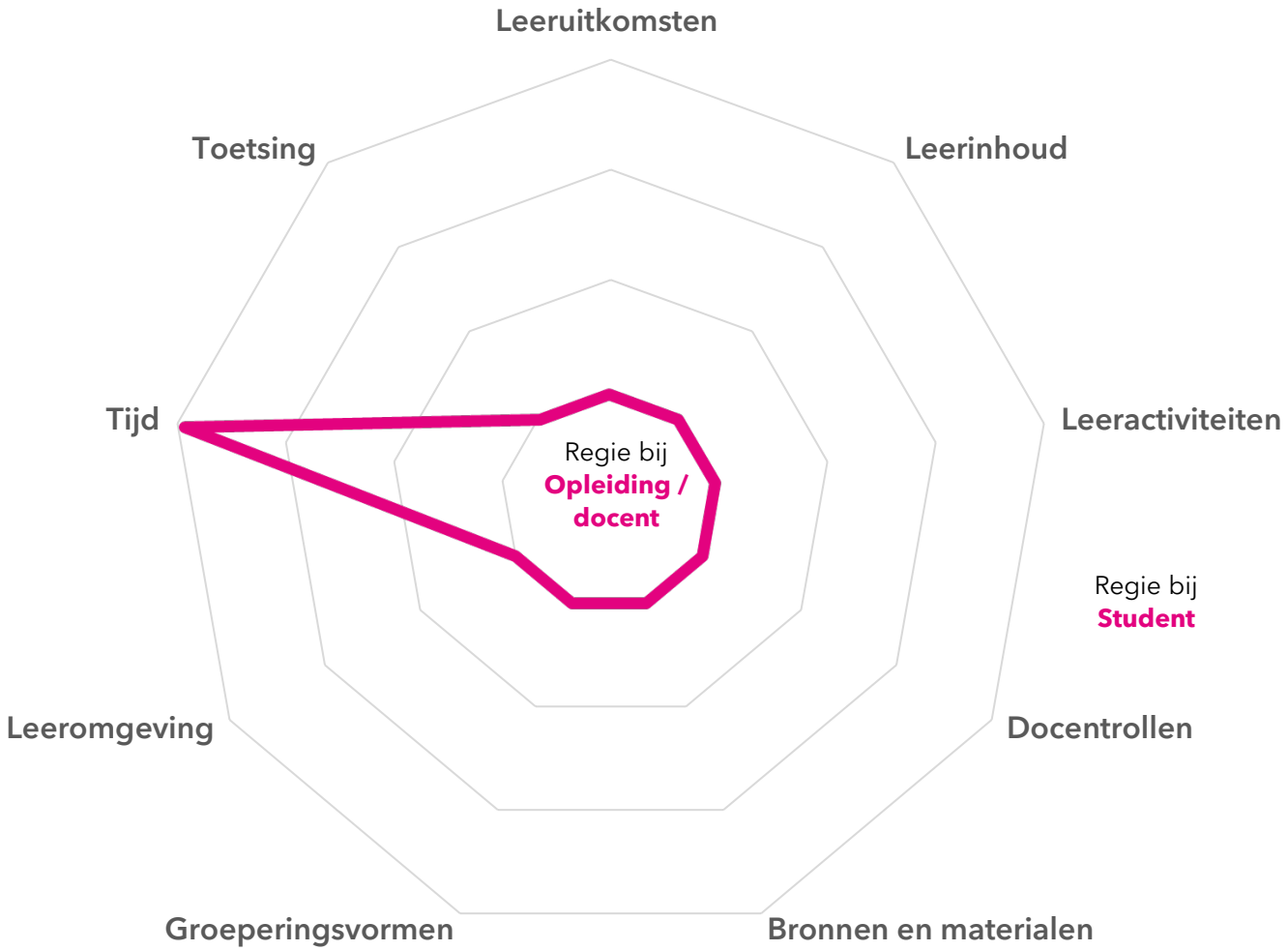
Complexiteit in vormen van flexibiliseren

illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003; Jonker et al., 2020

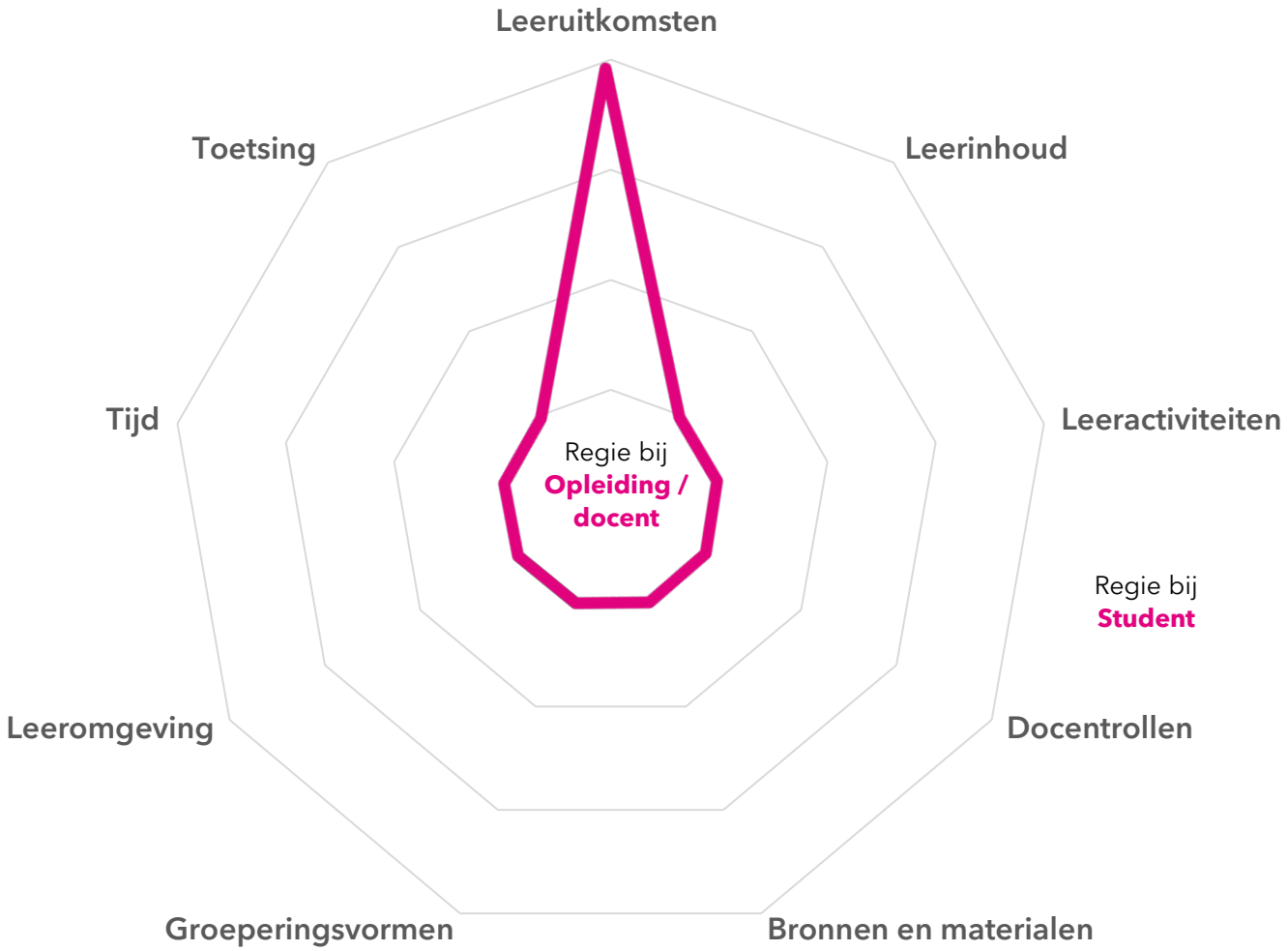
samen onderwijs versterken

Complexiteit in vormen van flexibiliseren

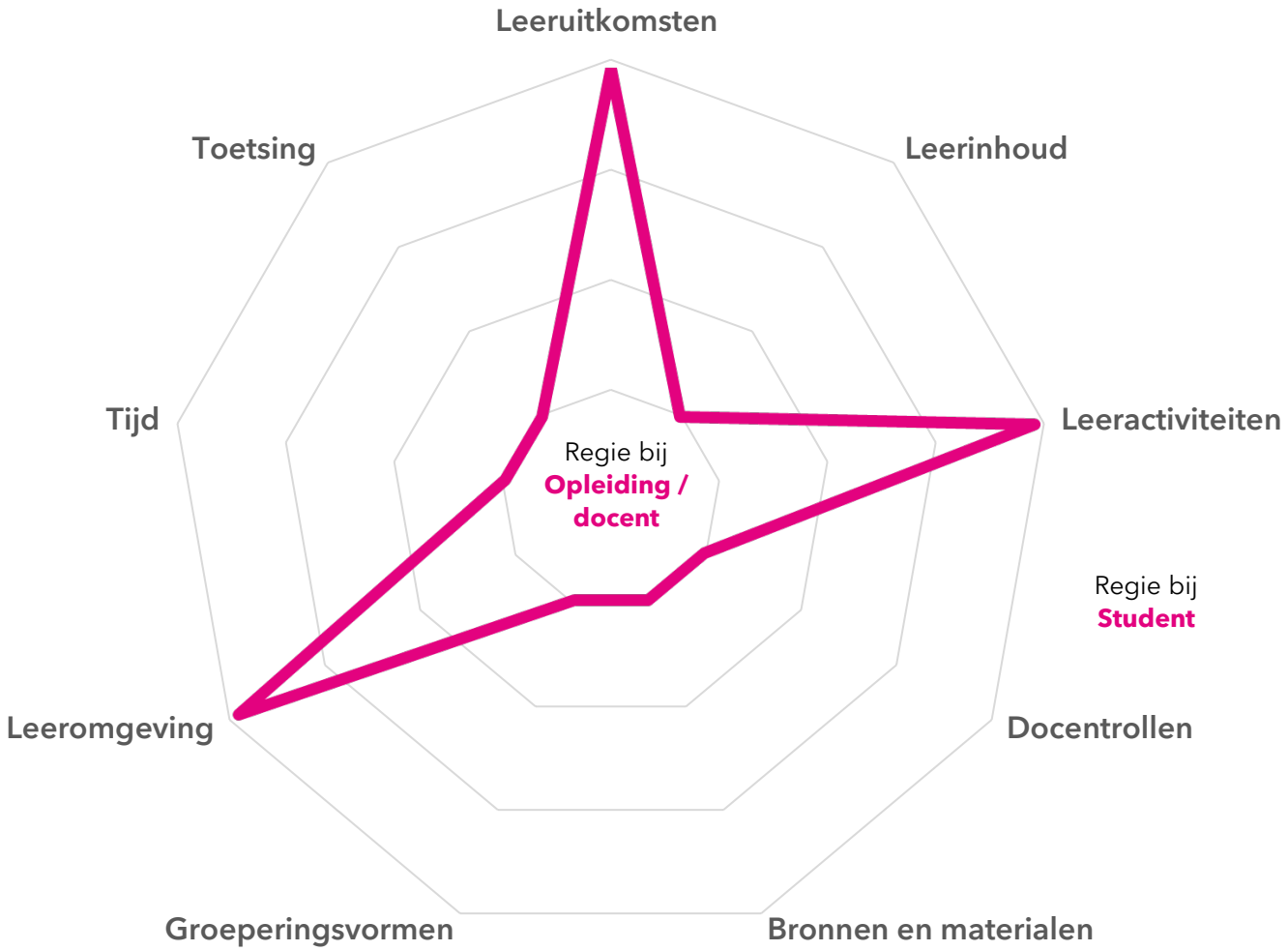
illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003

Complexiteit in vormen van flexibiliseren

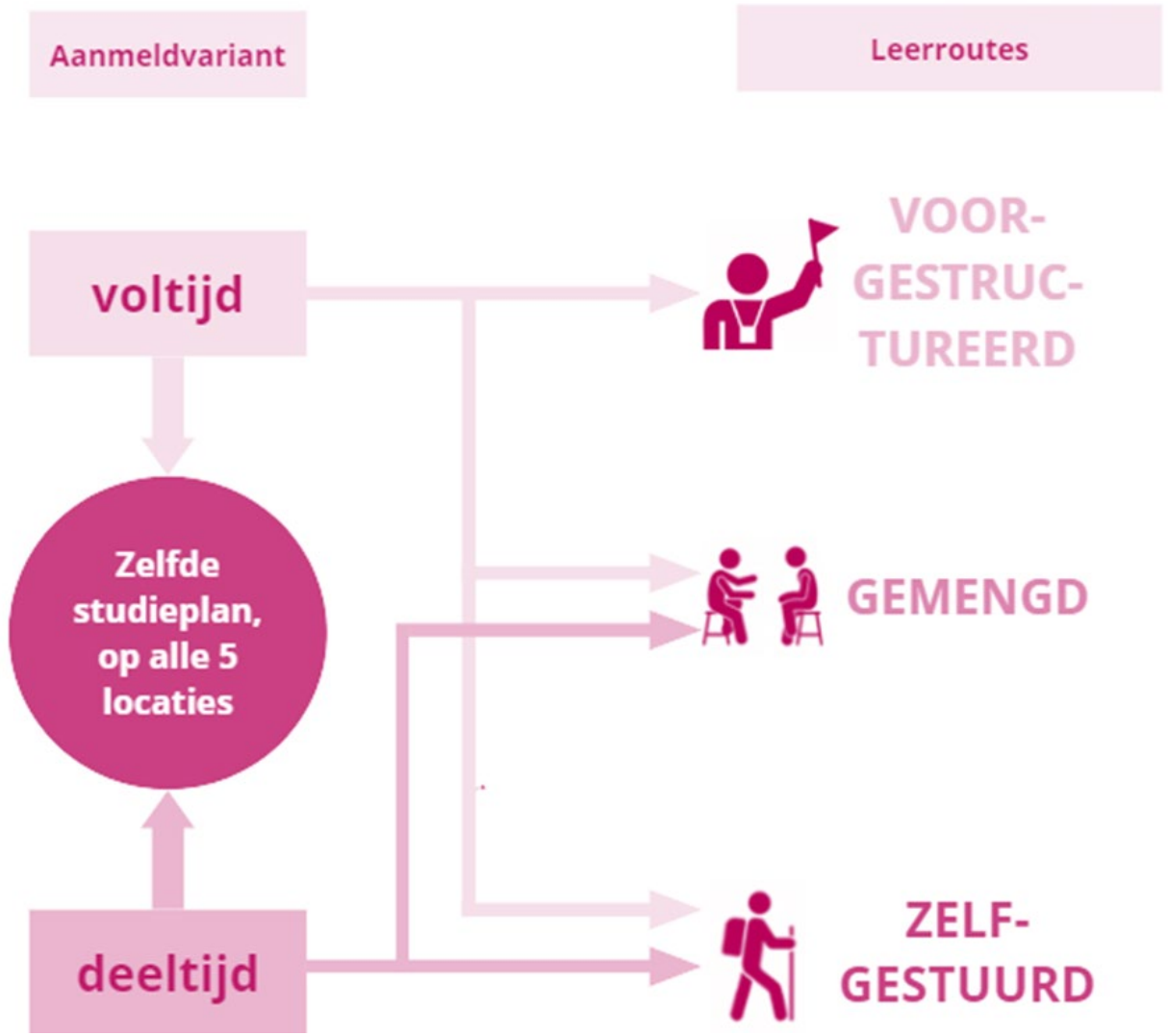
illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003

Complexiteit in vormen van flexibiliseren

illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003

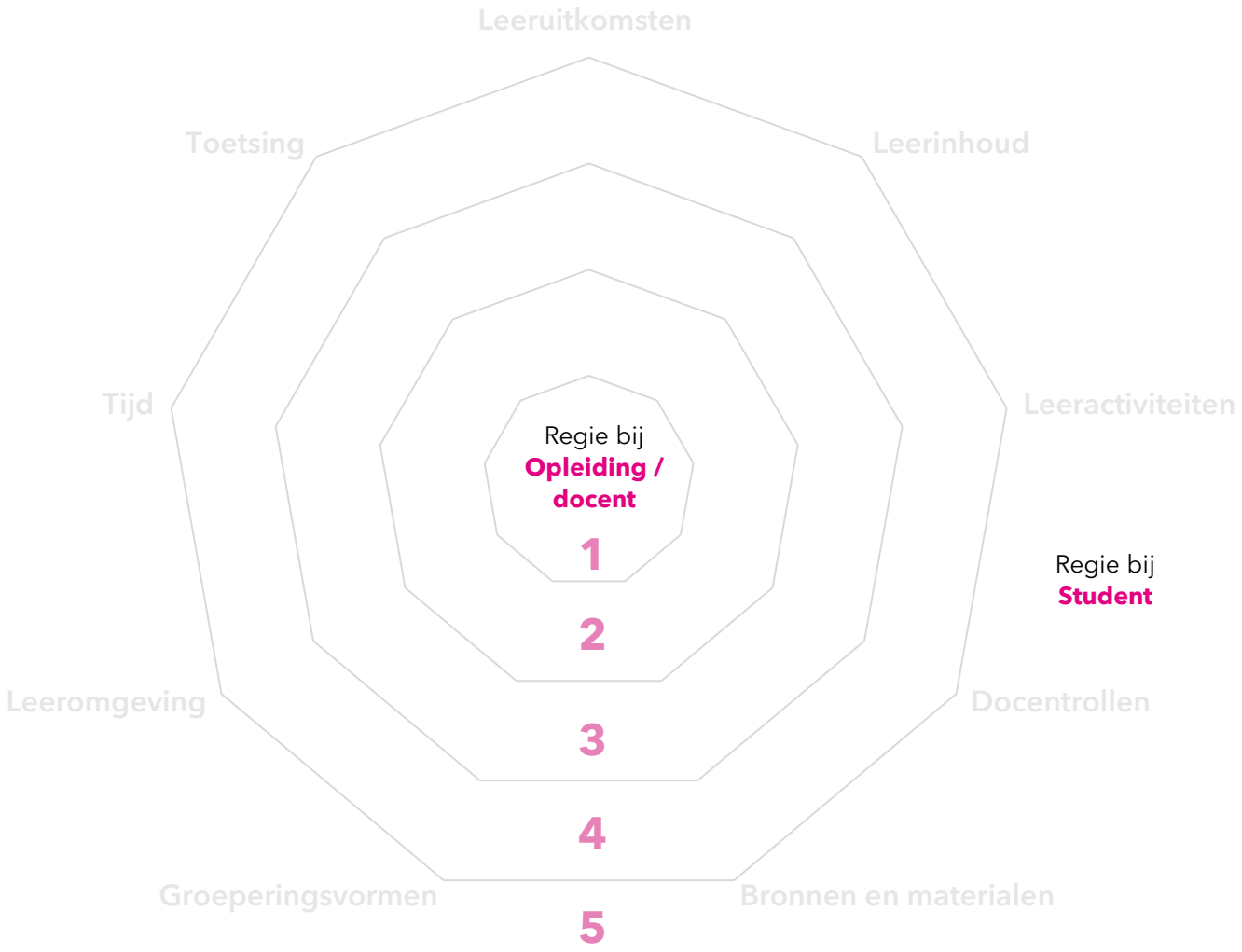
Complexiteit in vormen van flexibiliseren

Leerroutes in de nieuwe Inholland pabo

illustratie: De Inholland pabo

Studentbekwaamheid en begeleiding

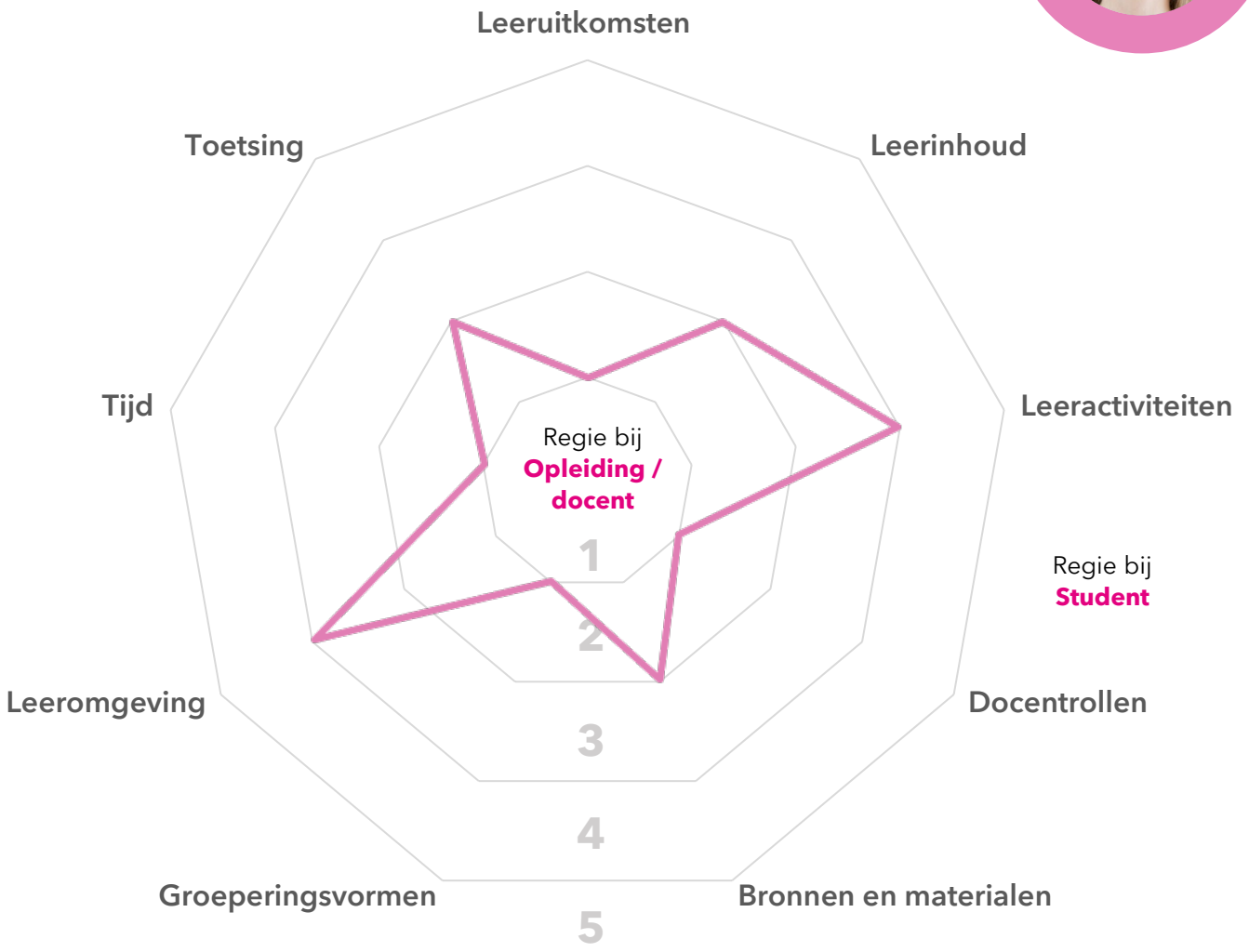
1 - 5

Bekwaamheidsniveaus volgens EPA-model. De student kan vormgeving van dit element (bijvoorbeeld toetsing):
1. Observeren;
2. Uitvoeren onder direct toezicht;
3. Uitvoeren onder reactief toezicht;
4. Uitvoeren onder post-hoc toezicht; en
5. Zelfstandig uitvoeren en anderen ondersteunen.

illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003; Ten Cate, 2013

Bekwaamheid van student Dewi

1 - 5

Bekwaamheidsniveaus volgens EPA-model. De student kan vormgeving van dit element (bijvoorbeeld toetsing):
1. Observeren;
2. Uitvoeren onder direct toezicht;
3. Uitvoeren onder reactief toezicht;
4. Uitvoeren onder post-hoc toezicht; en
5. Zelfstandig uitvoeren en anderen ondersteunen.

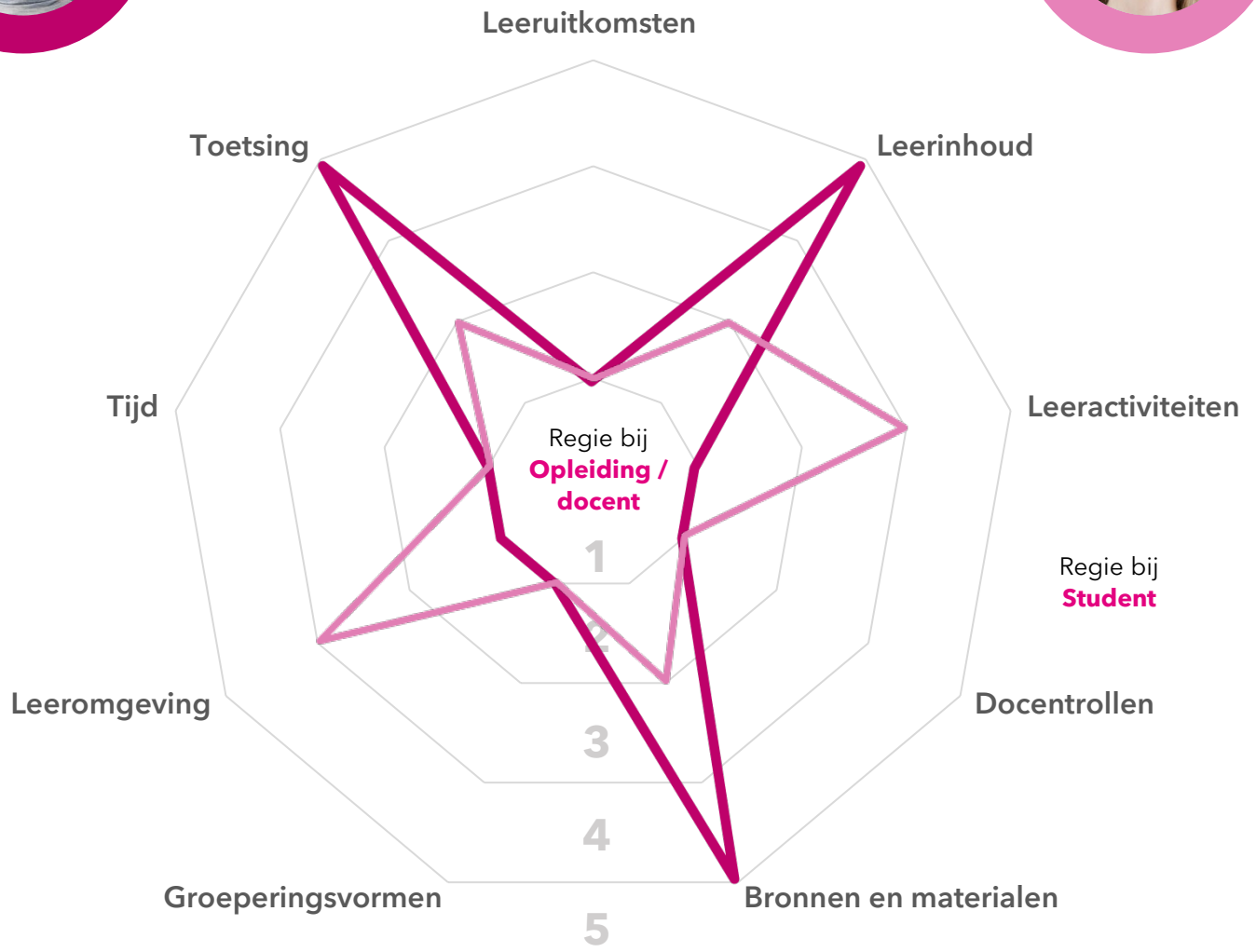
illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003; Ten Cate, 2013

Flexibiliteit in de module van Docent Robin

Bekwaamheid van student Dewi

illustratie: R. A. Hendriks, gebaseerd op Van den Akker, 2003; Ten Cate, 2013

NRO

COMENIUS PROGRAMMA

1 - 5

Bekwaamheidsniveaus volgens EPA-model. De student kan vormgeving van dit element (bijvoorbeeld toetsing):
1. Observeren;
2. Uitvoeren onder direct toezicht;
3. Uitvoeren onder reactief toezicht;
4. Uitvoeren onder post-hoc toezicht; en
5. Zelfstandig uitvoeren en anderen ondersteunen.

inholland hogeschool

samen onderwijs versterken NRO

Cyclische evaluatie

Inhoudelijk leren

Meta-leren

Inhoudelijk leren

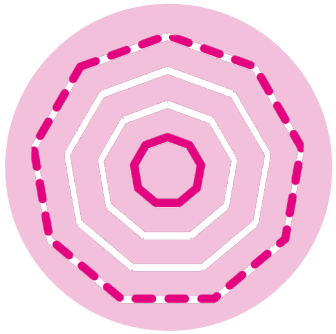
Meta-leren

Overgangsfase meta-leren naar inhoudelijk leren

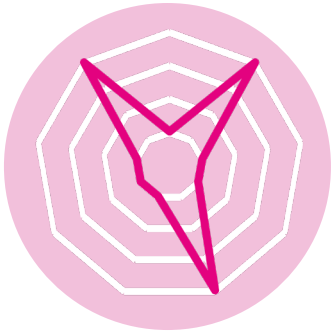
- Evaluatie studentontwerp
- Beslissing gebruik student- of docentontwerp en vaststellen volgende leerpad
- Evaluatie studentniveau

illustratie: R. A. Hendriks

Producten Comenius project Ontwerpen voor Zelfgestuurd en Flexibel Leren (OZoFLEX)

1.
Sjabloon

2.
Werkvorm achterhalen flexibiliteit onderwijs

3.
Werkvorm bespreken student-bekwaamheid

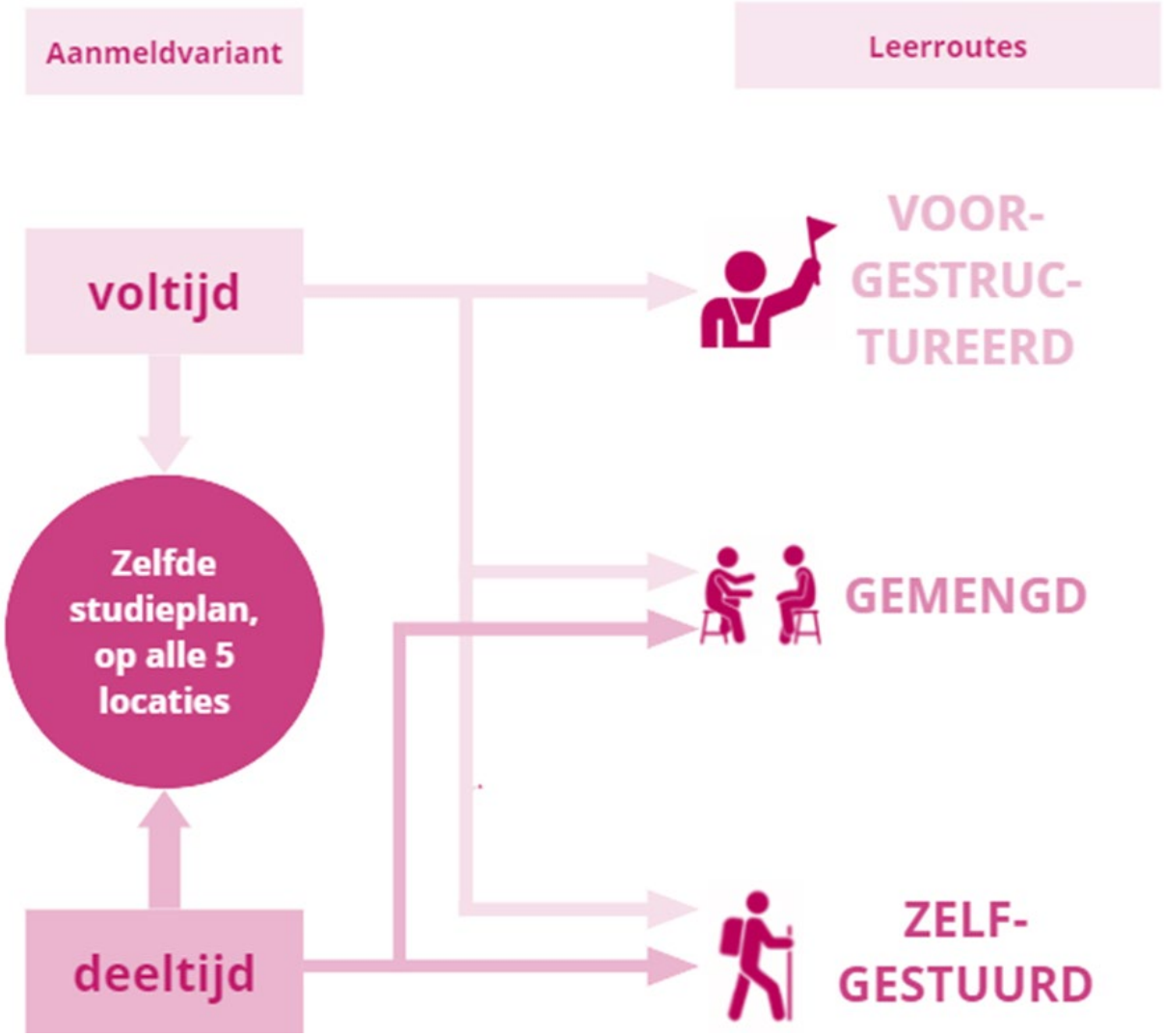
4.
Activiteiten en formats om te oefenen met ontwerpen

5.
Begeleidingsstructuur

6.
Handleiding voor de werkwijze

illustratie: R. A. Hendriks

illustratie: De Inholland pabo

Stelling 3

Er is voldoende bewijs hoe het ondersteunen van het zelfregulerend leervermogen van studenten effectief kan zijn, maar het vindt zijn weg naar de praktijk nog niet.

○	○	○	○	○
Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens

ComeniusNetwerk
de Onderwijsvernieuwers
samen onderwijs versterken
NRO

WEBINAR

Zelfregulerend leren; Van theorie naar praktijk in het hoger onderwijs

Bedankt voor het kijken!

Meer lezen over zelfregulatie?
Zie onderwijskennis.nl:

samen onderwijs versterken

NRO

ComeniusNetwerk
de Onderwijsvernieuwers

NRO NATIONAAL REGIEORGAAN ONDERWIJSONDERZOEK